

peccato suo quisque pereat, cum peccatum Deus non faciat: sicut mortem non fecit, et tamen quem morte dignum censet, occidit. Unde legitur Deus mortem non fecit¹; legitur, «Mors et vita a Domino Deo est²: quæ duo inter se non esse contraria profecto videt, quisquis ab operibus divinis iudicia divina discernit: quod tu si potuisses, non utique ista vana dixisses.

XXXIII. JUL. «Ergo in operibus ejus nullus pudor est; in sententiis autem summa deformitas; Certum est nempe, quod poenam mereatur reatus: num ideo tamen confusio culpæ debita, in vindicta recurrit, ut appelletur sine pudore quod fecit reus, sed non possit sine ignominia dici quod judicando fecit Deus?»

AUG. Quid explicata implicas, et evoluta convolvis, ut ingeniis tardioribus, qualia in hominibus plura sunt, videaris dicere aliquid, cum dicas nihil? Homo es enim qui potius inverecundia quam facundia persuadere conaris, quod deformitas vel nulla, vel parva sit, ut cum subjecta esse caro spiritui debeat, adversus spiritum concupiscat; aut quod non sit justum Dei iudicium, relinquere delinquentem, ut ipse sibi sit poena, cui Deus fuerat vera felicitas; aut quod de peccato debeat, non de poena sua quisque confundi; cum plerique de peccatis suis non erubescant, si nulla poena fuerit subsequuta quam sentiant, et eos faciat poena confundi, quod non fecisset impunitas. Sed contra res apertissimas quem liberet esse disertum, nisi a veritate desertum? Utrumque autem nos libere dicimus, et quod fecit homo volens, et quod passus est nolens; id est, et spiritus inobedientiam, et carnis contra spiritum concupiscentiam: sed unum horum dicere tu erubescabas, ne nos admoneres unde tuum convinceremus errorem. Et nunc quando jam concupiscen-

¹ Sap. 1, 13. — ² Eccli. xi, 14.

tiam carnis et libidinem nominas, ne de tuæ susceptæ nomine erubescere dicaris, plus erubescere times, et errare non times.

XXXIV. JUL. «Constat tamen accusatorem nostrum in eodem, quem aversatur, luto volvi. Cum enim confinxerit juste redditam libidinis poenam, et hanc justitiam divinæ inculcat convenire sententiæ, in prolatione autem sententiæ opus Dei esse non denegat, ex qua libidinem evenisse dicit, quam erubescendam fatetur; in operam nimirum Dei, illum, quem populsaverat, reduxit pudorem.»

AUG. Jam tibi dictum est, Deus mortem non fecit¹: in prolatione autem sententiæ Dei est, Morte morieris². Ecce Deus hoc retribui peccatori fecit, quod Deus ipse non fecit³. Et tamen quia Deus ultionum est, dicit etiam creare se mala⁴: et quædam in libro Ecclesiastico ad vindictam creata dicuntur⁵. Sed cum peccatum etiam poena peccati est, non Deus peccatum facit opere iniquo, sed ut peccatum sit poena peccantis facit opere justo. Quis enim neget esse peccatum, prophetis mendacibus credere? Et tamen hæc fuit poena regis Achab, divino inflicta iudicio, sicut Regnorum testatur historia⁶. Nec ideo quisquam ita desipit, ut pseudo-prophetarum putet laudanda esse mendacia, aut mendacem Deum dicat auctorem, cum iudicio justo, ubi tali poena perspicit dignum, facit decipi quemque mendacio. Lege, et intellige; et noli tibi, ne intelligas, tumultu loquacitatis obstrepere.

XXXV. JUL. «Ad quod tamen quasi corollarium peculiaris sceleris adjunxit, ut talem poenam a Deo illatam diceret, quæ esset illecebrosa et fomes peccati, quæ lex in membris invicta repugnaret legi mentis nos-

¹ Sap. 1, 13. — ² Gen. ii, 17. — ³ Psal. xciii, 1. — ⁴ Isaj. xlv, 5. — ⁵ Eccli. xxxix, 33. — ⁶ 3 Reg. xxii.

træ : quo genere ultionis multiplicaret Deus flagitia, non puniret ; et qui iratus erat malæ voluntati, qua fuerat erratum, reliquum faceret peccandi necessitatem. Quale sit tamen hoc iudicium, Manichæi furor viderit : dum constet, quia hic iudex qui ab Augustino fingitur, simularit se horrere peccatum, cæterum tanto eis adhæret affectu, ut diligentiorum nutritium invenire non possint. »

AUG. Lege quod scriptum est : quoniam non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobam mentem¹, ut faciant quæ non conveniunt : et vide quædam peccata etiam pœnas esse peccantium. Quomodo autem id faciat Deus ut intelligas, relege quod te admonui superius de rege Achab : cuius utique peccatum fuit credere pseudo-prophetis ; et tamen hoc peccatum, Deo vindicante, fuit etiam pœna peccantis. Ista considera, et noli oblatrare veritati, nec in te quoque agnoscatur hæc pœna.

XXXVI. JUL. « Quid ergo vis, subtilissime disputator ? sacrilegam esse in Dei operibus verecundiam, quia omnia quæ Deus fecerit, passim agi debeant, ne nostra trepidatio opificem videatur arguere ? Erravit ergo apostolus Paulus, qui Dei opera describens, ait, « Verecundiora nostra majorem honestatem habent², » et Deus temperavit corpus, ei cui deerat abundantiore dato honore, ut non sit scissura in corpore. »

AUG. Lege diligenter, et inspicere codicem Græcum, et invenies Apostolum inhonestam³ dixisse, quæ verecundiora tu dicis : et quærens cur inhonesta sint, quæ prius usque adeo fuerant honesta, ut nudi essent duo illi, et non confunderentur ; reperies, si non te animositas contentionis excæcet, ut hoc sequeretur, præcessisse peccatum ;

¹ Rom. I, 28. — ² I Cor. XII, 23. — ³ Τὰ ἀχρήμονα.

neque in hominibus primis Deum aliquid fecisse inhonestum ; sicut nec mortem fecit Deus, cum corpus non faciat nisi Deus ; et tamen, « Corpus quidem mortuum » est propter peccatum¹, » verax dicit Apostolus.

XXXVII. JUL. « Errat etiam honestorum cautio, quæ naturalibus rebus verecundiæ præterdit umbracula. Tu ergo ipse reliquias ciborum, quas certe confiteris non pertinere ad libidinem, sub oculis depelle populorum ; imo ut dogmati tuo auctoritatem concilies exemplo, in Ecclesia facito omnia, quæ ad nutum dicis fieri voluntatis, contentusque operam solius commixtionis oculere, a qua, et olim proposito, forsitan, et nunc senio destitisti, dicito ad grande sacrilegium pertinere, si res quæ Deum conditorem habet, publicum vitet aspectum. Comede igitur in foro, aut in synagogis, in quibus disputationes tuæ personant ; et cum vestimenta sub sole torrido fuerint oneri, tegens illam tantummodo corporis tui partem quam diabolus movit, reliqua nudus incedito : quia pronuntias ingratum esse et profanum, si quid tegatur quod Dei operibus ascribitur. Quod cum horum nihil facis, (si tamen non proficiendo feceris,) ipsis operibus confirmas alterum de duobus, aut omnia ista ad diabolum pertinere, quæ non exequeris sub conspectu publico ; aut dogma vestrum, si non corde, vel ventre tuo teste cecidisse. »

AUG. Eorum quæ occultat pudor, alia sunt horribilia, alia concupiscibilia : illa occuluntur, ne horreantur, sicut egestionem reliquiarum ex alimentis ; ista vero, ne concupiscantur, vel ne id quod per ea fieri solet, admoneant concupisci, sicut sunt ea membra, quæ ab ipso pudore proprie pudenda dicuntur, vel si eis ipsum concupiscentiæ opus agitur. Nam et cætera corporis ab his

¹ Rom. VIII, 10.

remotiora, cum pudet nuda relinquere sive nudare, ad hoc pertinet, quoniam concupiscentia carnis latius per oculos pascitur. Unde illi impudici pudicam Suzannam, quantum potuerunt, nudare voluerunt¹. Potest ergo bene intelligi etiam Deus, ejusdem quoque pudoris commendasse curam, quando illos qui sibi succinctoria fecerant, de sua nuditate confusi, etiam tunicis induit²; propterea quidem pelliceis, ut corruptibilibus jam corporibus mors signaretur adjuncta. In publico autem vesci mos prohibet, quoscumque prohibet, et facere contra morem merito pudet. Nam Romani antiqui, quod etiam ipse legisti, in propatulo coenabant atque pransabant. Quid est ergo quod, non ratiocinando, sed conviciando spatiaris in vacuum? Respice illos primos parentes, qui nudi erant, et non confundebantur: attende quid texerint, et confitere quid senserint. A succinctoriis ad tunicas ventum est: inde coepit, et crevit humani corporis tegimen, ubi humanis membris pudendorum est inditum nomen. Ibi pudoris major est cura, ubi resistit concupiscentiae pudicitia. Pudet enim naturam rationalem aliquid habere in carne sua, ubi si non vult per impudicitiam dehonestari, necesse sit reluctari, tam conjugatis ne illicito, quam continentibus ne ullo concubitu sordidentur. Haec discordia carnis et spiritus in paradiso, si nemo peccasset, absit ut esse potuerit: non autem nos ex alienae naturae commixtione possedit: unde ergo ad nos, nisi ex primi hominis praevicatione descendit?

XXXVIII. JUL. « Res ineptae sunt, et quae stylo nostro convicium magis faciant quam laborem: sed fidem tuam necessario consequuntur. Verumtamen adhuc, ut sit intentus lector, admoneo. Conatus es nempe asserere, quod Dei opus probetur pudendum non esse; sed ut hoc effi-

¹ Dan. XIII, 32. — ² Gen. III, 21.

cere nequivisti, ita spondidisti illud absolutissime, demere te a libidine verecundiam, si opus Dei esse doceatur; quod in primo opere ita approbavi, ut nec te inde putem dubitaturum esse, cum legeris: tamen quoniam hoc commentum tuum significat, necdum ad manus tuas illos venisse libros, id ipsum in praesenti quoque ostendere non pigebit. Irrationabiles igitur animantes, a quo conditas putas, quae certis temporibus ardentissima libidine commoventur, ita ut etiam feritates acuat singularum?

.... Tunc saevus aper, tunc pessima tigris¹

.... Ante omnes furor est insignis equarum².

Vere tument herbæ: Vere abundantia teneri humoris exuberat. Et coitum certis repetunt armenta diebus. Longum est ire per singula: omnia genera, quae suspendit volatus, quae demersit natatus, quae sparsit vagatus, per aëra, per freta, per nemora, nec tamen aut sublimavit ratio, aut culpa depressit, nota commiscendorum corporum voluptate flammantur. Illum ergo sexuum quem patiuntur ardorem, Dei an diaboli opere susceperunt? Clamabis sine dubio, Dei. Deus ergo sexum naturali voluptate succendit; quod certe consequentius quam tu, Manichæus negat. Ille enim, a quo concupiscentiam carnis damnare didicisti, quid sibi dicendum esset expendens, rem quam diabolicam definiverat, atque a Dei operibus removerat, quaqua versum eam potuit invenire persequitur: et ideo ut per concupiscentiam corpora hominum, ita per homines, omnes animantes diabolo deputavit auctori. Tu autem, cum in Manichæi castris hactenus manens, maximum ejus feras draconem, de quo infelicibus mentibus per naturale malum et crimina nuptiarum lethale inspiras venenum; non vis tamen

¹ Virgilius, Georg. III, 248. — ² Id. 266.

in omnes naturas suggesta a magistro tela jaculari : et brutis familiarior, (quibus tamen ob hoc parcis, ut rationabilium statum auctorius crimineris,) consentis in illorum corporibus Deum fecisse, quod in nostris diabolum : cum tamen id ipsum, sed mitius in hominibus, quam in pecoribus esse fateare. Ut ergo quid sit effectum, prudens lector accipiat, libidinem corporum in animalibus factam a Deo non negas. Non est ergo Dei operibus indigna illa affectio, quæ in his substantiis acrior invenitur, quæ nihil de diaboli malo, vel tenui voluntate rapuerunt.

» Ergo quia concupiscentia defensa est exemplo animalium, defensa etiam dignitate auctoris sui, nec mala, nec diabolica est, quam fecit Deus formator corporum, et quam tenet ea quæ est expers natura peccati : cum hoc ergo claruit, inquiri utrum istam libidinem, quam corpora humana persentiunt, Deum fecisse consentias? si annueris; sublata contentio est, tu emendatus, et Manichæus permanebit attritus. Si autem dixeris : In corporibus hominum a Deo non potuit fieri : refero, illam voluptatem et concupiscentiam carnis, hominis te, non Dei operibus indignam putare. Ambigi quippe non potest, quoniam si quod confiteris a Deo ubicumque factum, hoc dicas in homines¹ fieri nequivisse, non concupiscentiæ testimonia auferas debita, sed humano corpori conquiris indebita. Vide ergo cujus profanitatis sit sectæ tuæ finis. Dicis esse indignum carne mortalis, quod indignum non fuit opere Conditoris. Igitur hoc sensu non libidinem vituperasti, sed hominem, quem accusare volueras, extulisti. Talem habet constantiam talemque mercedem, qui veritati indicit bellum, ut contrariis semper conatui suo feriat effectibus. Ego ergo nunc tuis verbis conse-

¹ Forte in homine.

quentius, sicut omnis prudentia cognoscit, insurgo⁴. Ita ne in taxandis et exprimentis operibus Dei, non auditur ratio, non omnium naturarum considerantur exempla; sed in tantum hominis effertur insania, ut putet inconueniens suis esse visceribus, quod per Dei operam in naturæ suæ cernit vigere consortibus? Neque enim alia nostrorum corporum est, vel origo, vel ratio, quam mutorum. »

AUG. Dic ergo resurrectionem atque incorruptionem sempiternam humanis corporibus non deberi; quia sicut belluina, etiam terrena ipsa sunt : dic finem non esse posse diversum, ubi non est origo diversa : dic ista, si placet; et contra Evangelicas litteras, quantum sæcularibus litteris profeceris, impetu vanæ loquacitatis ostenta. Si autem hoc dicere non audebis; fatere secundum christianam fidem, etiam istam esse hominis poenam, quod comparatus est pecoribus insensatis, et similis factus est eis². Huic ergo ista miseria est, cum misera esse pecora non possint : sic et carnis concupiscentia, homini est poena, non bestię, in qua nunquam caro adversus spiritum concupiscit. An placet tibi, sic æquare mortales naturas, ut in bestiis quoque asseras carnem contra spiritum concupiscere? Quod si non facis, ne sicut equus et mulus non habeas intellectum³ : agnosce libidinem, qualem dicimus, in paradiso futuram non fuisse, si nemo peccasset, qua caro concupiscit adversus spiritum. Talis quippe in pecoribus non est, ex quibus tuæ susceptæ tale patrociniū providisti, ubi mutis illis tu posses esse verbosus. Nam si humana libidine caro non concupisceret adversus spiritum, sed libido talis in hominibus esset, ut ad nutum voluntatis, cum opus esset, exurgeret, cum autem non opus esset, nulla incitamenta suggereret, cum

¹ Vide lib. 2. de Nupt. — ² Psal. XLVIII, 13. — ³ Id. XXXI, 8.

quibus cohibendis atque frenandis voluntas nostra pugnaret; nihil vos argueremus, quod in paradiso eam, hoc est, in habitatione tantæ felicitatis, tam infeliciter locare velletis.

XXXIX. JUL. « Ut enim imaginem Dei mentis ratione suscepimus: ita communionem pecudum carnis affinitate sentimus; cuius licet sit forma diversa, est tamen de materia elementorum una substantia; pro rationabilis sanè animi meritis æternitatem visura, vel ærumnis miseram, vel præmiis gloriosam. »

AUG. Si pro rationalis animi meritis, ut fateris, caro terrena, et sicut pecoris corruptibilis, tamen æternitatem longe diverso fine visura est; cur non accipis, pro imaginis Dei meritis, quæ nullo fuerat deformata peccato, sic prius fuisse conditam carnem, quamvis de materie terrena, ut si nemo peccasset, esset in æternitate atque in incorruptione mansura; nec esset corruptibile corpus aggravans animam, hoc est, imaginem Dei; sed ita illi subditum, ut propter filios generandos, sicut cætera quibus aliquid operamur, ad nutum voluntatis etiam membra genitalia moverentur; aut talis esset carnis concupiscentia, quæ nisi anima, hoc est, Dei imagine volente non surgeret, nec demergeret cogitationem mentis exundantia voluptatis? Si enim etiam talis nunc esset, non de illa diceretur, quod a Patre non esset, sed ex mundo esset, id est, ex hominibus, qui per illam, et cum illa nascuntur mundo, et procul dubio perituri sunt nisi renascantur Deo¹. Materiei ergo corporalis, nobis pecoribusque communis, convenienter creditur, merito imaginis Dei, nondum peccato cœpto diversum fuisse initium, sicut peccato assumpto diversus est finis.

XL. JUL. « Qua ergo ratione indignum esset, non

¹ 1 Joan. 17, 16

immagine Dei, quia animæ quam carnis diversa substantia est, sed mancipio dissolubili imaginis Dei, quod indignum non fuerat conditum ipsius Dei? Fecit ergo corpora Deus, distinxit sexum corporum Deus, fecit membra genitalia Deus, indidit affectum quo sibi hæc corpora miscerentur Deus, dedit etiam vim seminum Deus, operatur in secretis naturæ de materia seminum Deus: nihil autem malum, nihil reum facit Deus. »

AUG. « Nihil malum, nihil reum facit Deus; » sed in quantum Deus facit, non in quantum massa vitata atque damnata est, de qua facit.

XLI. JUL. « Libidinem ut pecorum, ita hominum fecit Deus: sed in pecoribus incoercitos dimisit affectus, in homine autem rationabili modum Deus instituit. Amicum ei prudentia et honestas comparat, quam dedit Deus. Igitur non modum, non genus; sed excessum ejus culpatur Deus, qui de insolentia liberæ voluntatis exoritur, haud statum naturæ, sed meritum agentis accusat. »

AUG. Cur ergo libido spiritui resistit in homine, quod non facit in pecore; nisi quia pertinet ad naturam pecoris, ad poenam vero hominis, sive quia est; quæ nulla esset, sive quia resistit, quæ subjecta esset; si peccato facta vel vitata non esset? Nam si « In pecoribus Deus incoercitos dimisit affectus; » profecto libidines, quandoquidem hos dicis affectus, fateris ab homine coerceri: nulla autem ratione coercerentur: nisi vitiose moverentur. Ecce enim Deum dicis in homine modum instituisse libidini: cur in eo modo non stat, in quo est divinitus instituta, sed eum, nisi coerceatur, egreditur? Quomodo ergo bonum dicitur, quæ urget et compellit hominem facere malum, si ei non resistatur? Vides-ne eximiam susceptam tuam in natura hominis aut ex peccato natam, aut peccato esse vitatam; et hinc esse illud, quod primi

homines post peccatum pudenda texerunt, qui nudi erant ante peccatum, et non confundebantur? Quid est enim quod dicis, « Amictum homini prudentia et honestas comparat, quam dedit Deus? » Stulti ergo erant et inhonesti, et imprudentes atque impudentes homines ante peccatum, quando eos nuditatis non pudebat? Gratias peccato: nam sic remansissent. Quod si absurdissime dicitur, profecto prudentia naturalis et honestas pudenda texerunt; sed quæ ante peccatum pudenda non fuerunt. Excessus proinde libidinis in peccato est: sed etiam impulsus in vitio. De quo impulsu erubuerunt illi, qui membra quæ contra eorum voluntatem suscepta tua sollicitabat, nuda relinquere noluerunt.

XLII. JUL. « Attende sane nunc quale sit, quod de tua opinione colligitur: videlicet operiendum pudore non esse, quidquid bonum creditur, Nos autem docuimus voluntatem¹ illam naturaliter sexibus inditam, tam malam non esse, quam ad Dei operam pertinentem. Ac per hoc tu aut impietatem tuam deseres, aut pudorem. Sed quid nos? Hæc autem. Si mutabit Æthiops pellem suam, aut pardus varietatem²; ita et tu a Manichæorum mysteriis elueris. »

AUG. Imo tu Manichæos adjuvare non desines, nisi istam susceptam tuam, quam etiam Manichæi malam esse convincunt, cum Ambrosio et cum omnibus catholicis dixeris, ex prævaricatione primi hominis in nostram vertisse naturam: ne secundum illos, quos nesciens adjuvas nefandos hæreticos, Deo coæternum credatur habere principium, tam manifestum hominis vitium.

XLIII. JUL. « Sequitur ergo ut verecundiam deponas, ac manente amicitia cum magistro, Cynicis foedereris: quos tamen aliquorum, ut Cicero in officiis refert, etiam

¹ Forte voluptatem. — ² Jerem. xiii, 23.

Stoicorum argumenta comitantur. « Arguunt quippe communem honestatem¹, quod ea quæ re turpia non sint, verbo flagitiosa ducamus: illa autem quæ re turpia sint, nominibus appellemus suis. Latrocinium perpetrare, fraudem facere, adulterium committere, re turpe est, sed dicitur non obscœne: liberis operam dare, honestum est re, nomine obscœnum. Pluraque in eam sententiam, ab eisdem, inquit, contra verecundiam disputantur. Nos autem naturam sequamur, et omne quod abhorret ab oculorum auriumque approbatione fugiamus. » Et tu ergo, cui displicet ista ratio naturalis germana honestatis, aut dic, et latrocinio, et sacrilegio, et parricidio, quæ omnia in re habent turpitudinem maximam, in nominibus nullam obscœnitatem, tetrius esse et profarius operam dare liberis, quam verecundiæ reposit officium: aut si erubescis eo usque nuptias accusare, ut etiam sceleribus collatæ præponderent; adhortare conjuges tam secure appellare illam commixtionem, tamque libere, quam solemus parricidium et latrocinium nominare. »

« Jam vero si addideris conjunctionem corporum foetibus destinatum, ob illudendum, ut soles, auribus christianis, nulla iniquitate maculari, sed pro suo modo bonam posse censi; amplexare factum illud Cratæ Thebani hominis locupletis et nobilis, cui adeo fuit cordi secta Cynicorum, ut relinquens paternas opes, Athenas cum uxore migraverit Hyparicide, pari animo istius philosophiæ sectatrice, cum qua cum concumbere in publico vellet, ut refert Cornelius Nepos, et illa occultandi gratia, pallii velamen obduceret, verberata est a marito: Tuis sensibus nimirum, inquit, parum adhuc docta es, quæ quod te recte facere noveris, id aliis præsentibus

¹ Cic. lib. i. de Offic.

exercere non audeas. Debetur omnino talis habitus vestris gregibus, ut naturalia, quia per hoc bona quod a Deo condita in multiplicationem corporum comprobantur, sine ullo pudoris usurpentur objecta. Restituite igitur quadrupedibus gratiam, ut quia illa sensum corporum vestrorum a possessione diaboli et ore Manichæi suis tuentur exemplis, vos quoque illorum in cœuendo libertatem pro rei bonæ attestazione sectemini. Congruit quippe ut præsentent morum magisterium, quibus patrocinium præstiterunt membrorum. Et ut quod egimus repetitione assignetur: dixisti libidinem, si eam Deus fecisset, nullo amiciendam pudore: nos licet in quatuor prioris operis libris id plene egerimus, tamen in præsentem quoque omnium animalium testimonio, quæ a Deo condita interim confiteris, libidinem sexum a Deo creatam esse monstravimus, quam tamen in hominibus pudore obumbrandam fatemur: tuum ergo dogma consequitur, ut longo postliminio Cynicorum nobis repræsentantes decorem, et ea quæ naturalia sunt, quia a Deo facta sunt, in oculis civitatis exerceas. Sentis-ne quam involutis luminibus insiliveris in sententiam meam, qua dixi, Ut exprimeret fidem operum Propheta, prope periculum pudoris accessit? Hæc enim ut consequenter juxta suas fabulas præceptor tuus arguit, cujus in libro posui superiore commenta, qui omnia corpora facta a Deo pernegat, ita tu impudenter contrectare ausus es, qui creatorem Deum fateris (timendo licet) corporum, quorum sensum ascribis principi tenebrarum: quod certe tanta veritatis potestate detritum est, quanta fide dictum ab Evangelista, « Quia per Deum facta sunt omnia, et sine ipso factum est nihil¹. »

AUG. Numquid posses in carnis concupiscentia vel

¹ Joan. 1, 3.

libidine bestias hominibus comparare, nisi etiam illos primos parentes generis humani tanquam corruptibilia gerentes corpora, etiamsi non peccassent, crederes fuisse morituros? Ac hoc in hæresis vestræ errore novitio sic catholica damnat Ecclesia, ut Pelagius princeps vester id sibi inter cætera objectum apud quatuordecim Episcopos orientales¹, a quibus iudiciis audiebatur, damnationis suæ timore damnaret. In quo iudicio profecto etiam tu ipse damnatus es, qui dicis Adam ita factum, ut sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset: contradicens Apostolo dicenti, « Corpus mortuum est » propter peccatum². »

Porro si non præcedente peccato moritura illa non erant corpora, utique nec corruptibilia erant, ne beatas animas illas aggravarent: « Corpus enim corruptibile, » sicut scriptum est, aggravat animam³. » Ac per hoc, quemadmodum mors atque corruptio belluinis humanisque corporibus potuit non esse communis, quamvis communis eis esset terrena materies: ita potuit nec in propagandis filiis eis esse libido communis; sed aut nulla in hominibus, ut quemadmodum aliis membris ad opera congrua, sic ad opus generandi voluntate motis etiam genitalibus uterentur; aut non talis qualis in bestiis, sed ad nutum serviens, et nunquam mentem a cogitationis vigilia, nec ipsa postremo voluptate deponens. Nunc autem præcedente peccato, quo humana in deterius natura mutata est, facta sunt ei poenalia, quæ sunt naturæ pecoris congrua: sed in hoc malo, quo caro concupiscit adversus spiritum, major pudoris est causa, quod inter duo, quorum ad nostram pertinet utrumque naturam, et quorum imperare unum, servire alterum debet, exorta

¹ Lib. de Gestis Pelag. cap. 11, 33 et 35. — ² Rom. viii, 10. — ³ Sap. ix, 15.